

AKTUALNOSTI IZ INDUSTRIJE

JANAF u prvom tromjesečju 2016. godine nastavio s rekordnim poslovnim rezultatima

JANAF d. d., koji kotira na Zagrebačkoj burzi, objavio je 27. travnja 2016. godine nerevidirane konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2016. godine (I. tromjesečje).

U navedenom razdoblju JANAF d. d. ostvario je iznimno dobre poslovne rezultate s porastom ukupnih prihoda za 18,8 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine te smanjenjem ukupnih rashoda za 2,9 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Prihodi od temeljne djelatnosti Društva – transporta nafte i skladištenja nafte i naftnih derivata veći su za 23,9 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Prihodi od transporta nafte čine 60,6 % prihoda od temeljne djelatnosti Društva, a povećani su za 18,6 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine najvećim dijelom zbog ugovorenih novih poslova transporta nafte za sve inozemne kupce.

Ostvareni prihodi od skladištenja nafte čine 27,9 % prihoda iz temeljne djelatnosti, a veći su za 53,7 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što je rezultat povećanih aktivnosti vezanih uz dovođenje novih inozemnih kupaca i sklapanje novih ugovora

Kraš Grupa u prvom tromjesečju s neto dobiti od milijun kuna

Ukupni konsolidirani rashodi u tom su razdoblju iznosili 197,7 milijuna kuna te su bili 3,2 % manji.

Grupa je u prvom ovogodišnjem tromjesečju ostvarila dobit prije oporezivanja u iznosu od 1,8 milijuna kuna, što je za 35 % manje nego u istom razdoblju lani, dok je neto dobit iznosila milijun kuna ili 44 % manje, podatci su iz financijskog izvješća objavljeno u petak.

Ukupni konsolidirani prihodi Kraša dosegli su 199,4 milijuna kuna i manji su za 3,6 %. Pritom su prihodi od prodaje bili

za usluge skladištenja nafte. Prihodi od skladištenja derivata na razini su prošlogodišnjih i čine 11,5 % prihoda od temeljne djelatnosti Društva.

Od ukupno ostvarenih poslovnih prihoda u prvom kvartalu 2016. godine 74,0 % ostvareno je od poslovanja s inozemnim kupcima.

Bruto dobit iznosi 67,1 mil. kuna, a neto dobit 53,7 mil. kuna, što je porast dobiti za 85,4 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupna ulaganja u investicije u petogodišnjem razdoblju zaključno s 2015. godinom iznosila su 1,04 milijarde kuna te je velik dio planiranih investicija iz navedenog razdoblja i završen. Investicije u tijeku na dan 31. ožujka 2016. iznose 380,1 mil. kuna.

JANAF d. d. je za 2016. godinu ugovorio poslove za transport nafte i skladištenje nafte i naftnih derivata ukupne vrijednosti oko 630 milijuna kuna, koji su siguran pokazatelj nastavka rasta poslovnih aktivnosti, što rezultira i dobrim poslovnim rezultatima.

Izvor: www.janaf.hr

196,4 milijuna kuna, od čega je na domaćem tržištu ostvareno 101,6 milijuna kuna, a na inozemnim 94,8 milijuna kuna.

Ukupni konsolidirani rashodi pritom su u tom razdoblju iznosili 197,7 milijuna kuna te su bili 3,2 % manji.

Trend povećanih nabavnih cijena osnovnih sirovina iz protekle godine nastavljen je i u prvom tromjesečju ove godine, posebno cijena kakaovca i prerađevina od kakaovca, te šećera, navodi se u izvješću.

Bruto dobit Kraš Grupe ostvarena je u iznosu od 70,4 milijuna kuna, pri čemu je bruto marža na razini od 35,86 %. U promatranom razdoblju EBITDA iznosi 15,8 milijuna kuna, pri čemu je EBITDA-marža ostvarena na razini od 7,95 %. Operativna dobit iz poslovanja iznosi 3,9 milijuna kuna i veća je za 13,4 % u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

U okviru ukupnog povećanja obujma prodaje na stranim tržišti-

ma, značajnije povećanje ostvareno je na prekomorskim tržištima, posebno na izvozu u Saudijsku Arabiju i Kanadu te na tržišta Švedske, BiH, Makedonije i Kosova, navode iz Kraša.

Dodaju i da su u prvom tromjesečju nastavljene investicijske aktivnosti u modernizaciji proizvodne opreme i opreme za pakiranje, što uz dodatne marketinške aktivnosti daje prostor razvoju i daljnjem jačanju Kraševih brandova.

Izvor: www.poslovnih.hr

PLIVA i PMF uz više od 6 milijuna kuna potpore fondova EU-a uspješno završili projekt *Met4Pharm*

Prirodoslovno-matematički fakultet (PMF) i PLIVA predstavili su 5. travnja 2016. godine rezultate projekta razvoja novih metodologija za kontrolu procesa pripreme lijekova – *Met4Pharm*.

Među više od 15 projekata financiranih sredstvima fondova EU-a, PMF je uz potporu Plive uspješno priveo kraju *Met4Pharm* – projekt ukupno vrijedan više od sedam milijuna kuna. Jedan je to od rijetkih primjera uspješne suradnje znanstvenih institucija i gospodarskih subjekata i dio pozitivnog trenda osiguravanja sredstava Europske unije za značajna ulaganja u znanost koja izravno doprinose konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva.

Projekt *Met4Pharm* trajao je 16 mjeseci i omogućio je nabavku novog uređaja za nuklearnu magnetsku rezonanciju kakav u vlasništvu nema ni jedna obrazovna institucija u Hrvatskoj. Troje novih mladih stručnjaka koji su kroz *Met4Pharm* prošli dodatnu edukaciju zaposleni su u Istraživanju i razvoju, odnosno Kontrolu kvalitete u Plivi, a u izradi su i tri doktorske disertacije. Nabavljene tehnologije ostaju u vlasništvu PMF-a, pa će tako brojni studenti imati priliku raditi s najsofisticiranijim tehnologijama, što će ujedno doprinijeti daljnjem edukaciji i lakšoj prilagodbi mladih stručnjaka potrebama tržišta rada.

Jedan od glavnih uspjeha *Met4Pharma* razvoj je metodologije koja će omogućiti bržu, učinkovitiju i jeftiniju analizu produkata kemijskih reakcija i samim time smanjiti upotrebu opasnih tvari u farmaceutskoj industriji. Preliminarni podatci i rezultati razvoja pokazali su uspješnost primjene tehnologija, a u narednih godinu dana oni će biti provjereni na većem broju projekata.

Svečanom predstavljanju rezultata prisustvovao je i ministar znanosti, obrazovanja i športa, prof. dr. sc. Predrag Šuštar, kao i brojni uvaženi predstavnici stručne i znanstvene zajednice, koji su se upoznali s ostvarenim ciljevima *Met4Pharma* i budućim izazovima u farmaceutskoj industriji.

Prof. dr. sc. Predrag Novak, voditelj projekta i profesor na Kemijskom odsjeku PMF-a, istaknuo je da znanstvene organizacije imaju izvrstan potencijal za razvoj gospodarstva utemeljenog na inovacijama, a uz snažnu potporu korporativnog sektora i povlačenje novca iz fondova EU-a taj se potencijal može u potpunosti ostvariti.

“Ovim projektom još jednom smo potvrdili izvrsnost PMF-a, ali i sve prednosti koje donosi suradnja s domaćim kompanijama, jer dobiti ovako značajna sredstva znači da smo konkurentni i možemo se mjeriti s drugim znanstvenim institucijama u Europi, ali i u svijetu”, istaknuo je Novak.

Koordinator projekta u Plivi prof. dr. sc. Ernest Meštrović istaknuo je: “Za nas znanstvenike i stručnjake nema ljepšeg saznanja od dodatnih ulaganja u sofisticiranu opremu. *Met4Pharm* na dobrobit je svijetu, a posebice mladih stručnjaka, uspješno povezoao znanost i gospodarstvo, jer osim povećanja konkurentnosti hrvatske znanosti trajno smo osigurali tehnologije na kojima će raditi naši studenti, budući znanstvenici.”

Mihael Furjan, predsjednik Uprave Plive, dodao je: “Pliva već godinama uspješno surađuje s akademskom zajednicom i brojnim fakultetima na konkretnim projektima koji predstavljaju čvrst temelj za napredak i razvoj hrvatskoga gospodarstva u budućnosti. I dalje ćemo nastaviti s ulaganjima u znanost, jer u konačnici želimo omogućiti mladim znanstvenicima i stručnjacima da ostanu i grade međunarodnu karijeru iz Hrvatske.”

Izvor: www.pliva.hr

Premijer Orešković otvorio Plivin pogon višenamjenske sinteze vrijedan pola milijarde kuna

Otvaranje novog pogona višenamjenske sinteze u Savskom Marofu ujedno obilježava i kraj najvećeg investicijskog ciklusa u Plivinoj povijesti u vrijednosti većoj od milijardu kuna.

Novo postrojenje TAPI-ja (*Teva Active Pharmaceutical Ingredients*), vrijedno pola milijarde kuna u pojedinim će segmentima udvostručiti Plivine proizvodne kapacitete na lokaciji u Savskom Marofu, a više od 95 % proizvoda bit će namijenjeno izvozu na najveća svjetska tržišta.

Svečano je obilježeno pokretanje proizvodnje u novim postrojenjima Plive u Savskom Marofu, a novi pogon u rad je simbolično pustio predsjednik Vlade Republike Hrvatske Tihomir Orešković. Premijeru Oreškoviću domaćini su bili predsjednik Uprave Plive, Mihael Furjan, izvršna direktorica TAPI Hrvatska Romana Šantar te R Ananth, predsjednik i glavni izvršni direktor TAPI-ja. Nakon

uvodne prezentacije gosti su obišli novi proizvodni pogon te se upoznali s budućim projektima i izazovima u farmaceutskoj industriji.

Svečanosti otvaranja novog Plivina pogona u Savskome Marofu osim premijera Oreškovića nazočili su i ministar gospodarstva Tomislav Panenić, ministar zaštite okoliša i prirode Slaven Dobrović te drugi ugledni gosti.

Izvor: www.pliva.hr

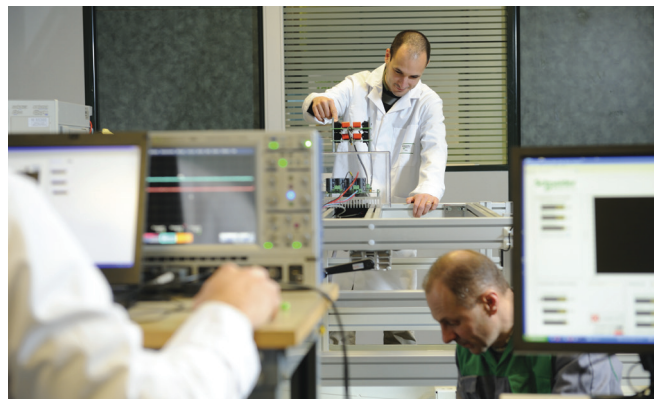
Utemeljen znanstveni kolegij za postizanje izvrsnosti u plastronici

U partnerstvu s Politehničkim institutom u Grenobleu (Fondation Partenariale Grenoble INP) uspostavljen je novi kolegij kojem će cilj biti postizanje izvrsnosti u plastronici – znanstvenoj disciplini koja kombinira tehnologije primijenjene u proizvodnji plastike te tehnologije izrade elektroničkih sklopova.

Novi kolegij bavit će se međudjelovanjem tih dvaju područja istraživanja i mogućnostima prijenosa elektroničkih komponenta na trodimenzionalne površine.

Plastronika je tehnologija koja će biti iznimno važna u industrijskim primjenama Interneta stvari (IoT). Kolegij o toj znanstvenoj disciplini pokrenut je na inicijativu tvrtke Schneider Electric, u suradnji s dva fakulteta Politehničkog instituta u Grenobleu, (škole Pagora i škole Phelma), Laboratorija za procesno inženjerstvo, Instituta za mikroelektroniku, elektromagnetizam i fotoniku i Laboratorija za mikrovalnu karakterizaciju. Zadaća kolegija za razvoj plastronike je:

- oblikovanje kombiniranih, trodimenzionalnih, hibridnih – elektroničkih i mehaničkih – međusobno povezanih sustava;
- razvoj robusnih tehnologija ispisa elektroničkih sklopova na plastičnim površinama – identičnih po naravi i po injekcijskom načinu proizvodnje onima koji se danas primjenjuju u industrijskoj proizvodnji;

- ovladati dizajnom i izradom robusnih elektroničkih funkcionalnosti ispisanih izravno na elektrotehničke proizvode, optimizirati ih za uporabu. Razviti njihove važne specifikacije: mehaničke, termičke, električne i, prije svega, otpornost na različite vremenske uvjete;
- istražiti nove modele tzv. aditivne proizvodnje elektroničkih sklopova metodama koje se primjenjuju u obradi plastike. (riječ je o industrijskoj varijanti 3D-ispisa).

“Pokretanje kolegija za razvoj izvrsnosti u području plastronike pomoći će Schneider Electricu u ostvarivanju novih važnih pomaka u tehnologiji integracije elektroničkih funkcionalnosti u plastične komponente. To je u skladu s našom strategijom razvoja industrijskog Interneta stvari. Cilj je da Schneider Electric svojim korisnicima što prije ponudi niz novih, visoko-kvalitetnih pametnih proizvoda po pristupačnoj cijeni.” pojasnio je Prith Banerjee, tehnički direktor i izvršni potpredsjednik tvrtke Schneider Electric.

Izvor: www.schneider-electric.hr

PETROKEMIJA
KUTINA

Poslovanje u prva tri mjeseca

Nadzorni odbor Petrokemije d. d. 28. travnja 2016. godine razmotrio je rezultate poslovanja u prva tri mjeseca 2016. godine.

U tom razdoblju tvrtka je ostvarila ukupne prihode od 534,4 milijuna kuna, ukupne rashode od 541 milijun kuna, te je iskazala gubitak u poslovanju od 6,6 milijuna kuna ili 1,2 posto od ukupnih prihoda. U istom razdoblju prethodne godine gubitak je iznosio 15,9 milijuna kuna (2,3 posto od ukupnih prihoda), što ukazuje na pozitivan pomak u financijskom rezultatu od 9,3 milijuna kuna.

Pokazatelj EBITDA (dobit prije kamata, poreza i amortizacije) je pozitivan, u iznosu od 21,4 milijuna kuna. Na razini prvog tromjesečja 2016. godine ukupni prihodi manji su za 23,6 posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su ukupni rashodi manji za 24,4 posto. Ti podaci ukazuju na smanjeni obujam poslovanja zbog prodaje manjih količina mineralnih gnojiva i nižih prodajnih cijena, ali je evidentno poboljšanje financijskog rezultata, unatoč nepovoljnoj situaciji na globalnom tržištu koju karakterizira izraziti pad cijena mineralnih gnojiva, istaknuto je na sjednici Nadzornog odbora Petrokemije d. d.

Naime, trend kretanja cijena i ponude i potražnje na globalnom tržištu mineralnih gnojiva nije se bitno promijenio u odnosu na 2015. godinu, osim što je još jače izražen pad cijena uree. Glavni izvozni proizvod Petrokemije d. d. – dušično gnojivo urea, ostvario je na svjetskom tržištu u 2015. godini pad prosječne cijene od 14 posto, dok je dodatni pad cijene od 24 posto ostvaren na razini prva tri mjeseca 2016. godine. Sve to upućuje na oprez u predviđanju financijskih rezultata u 2016. godini.

Tomislav Pelin
Voditelj Informiranja i odnosa s javnošću

Korejske kompanije zainteresirane za suradnju s JGL-om

Hrvatska i Koreja imaju velik potencijal za povećanje poslovne suradnje – lani je međusobna robna razmjena iznosila 60 milijuna dolara, od čega je 12,55 milijuna bio hrvatski izvoz u Koreju, a 47,28 milijuna dolara uvoz iz te zemlje. Koreja je na 49. mjestu trgovinskih partnera Hrvatske, a suradnja je perspektivna u prehrambenoj industriji, elektroindustriji, brodogradnji te farmaceutskoj industriji, prijenosu tehnologija i praktičnih znanja.

Upravo na tragu potencijalne suradnje te osnaživanja kontakata s korejskim predstavnicima farmaceutske industrije, u hrvatskoj delegaciji koja je nedavno posjetila ovu istočnoazijsku zemlju bili su i Ivo Usmiani, predsjednik Upravnog odbora JGL-a i Dunja Siuc Valković, direktorica Globalnog razvoja poslovanja, koji su tamo održali sastanke s predstavnicima etabliranih farmaceutskih tvrtki (Hyndai Pharm, Kukje Pharma, Jeil Pharmaceutical, JW Pharmaceutical, SCD Pharma Consulting, Daewoong Pharmaceutical, Green Cross).

JGL je prepoznat kao poduzeće EU-a s velikim potencijalom u tehnološkoj platformi sterilnih otopina, te su razgovori vođeni u smjeru moguće suradnje u oba smjera, što bi uključilo projekte zajedničkog razvoja i transfera praktičnih znanja te JGL-a kao mjesta proizvodnje za proizvode ciljane za tržište EU-a.

Pozitivne okolnosti svakako proizlaze iz činjenice da je tamošnje farmaceutsko tržište jedno od najvećih u Aziji, a procjenjuje se da je 2013. godine vrijedilo 18,6 milijardi dolara. Očekuje se da će do 2020. premašiti 24,3 milijarde. Vrijedi istaknuti kako je kao zemlja s jednom od najnižih stopa nataliteta u svijetu Koreja posljednjih godina suočena sa zdravstvenim izazovima ubrzanog starenja stanovništva.

Izvor: www.jgl.hr

Poslovanje Grupe Podravka u prvom tromjesečju 2016. godine

Poslovanje Grupe Podravka u prvome tromjesečju 2016. godine obilježio je snažan rast prihoda od prodaje u iznosu od 31,3 % što je rezultiralo rastom bruto dobiti od 21,7 % te ostvarenom neto dobiti od 60,1 milijun kuna.

Poslovanje Grupe Podravka u prvome kvartalu 2016. godine bilježi snažan rast prihoda od prodaje u iznosu od 31,3 %, što je rezultiralo rastom bruto dobiti od 21,7 % te ostvarenom neto dobiti od 60,1 milijun kuna.

Prihodi od prodaje Grupe Podravka u prvom tromjesečju 2016. godine iznosili su 1.029,4 milijuna kuna, što predstavlja rast od 31,3 % u odnosu na isto razdoblje godinu ranije. Na snažan rast prihoda od prodaje velik utjecaj, pored rasta prihoda od prodaje vlastitih brandova od 6,4 %, imala je i konsolidacija prihoda od prodaje Grupe Žito. Ukoliko se izuzmu prihodi Grupe Žito, ukupni prihodi od prodaje Grupe Podravka porasli su za 5,2 %. Vrijedi istaknuti kako je oko 70 % ukupnih prihoda od prodaje Grupa Podravka u prvom tromjesečju ove godine ostvarila na inozemnim tržištima.

“Rezultati poslovanja prvog kvartala ove godine potvrđuju nastavak pozitivnih trendova u poslovanju, što pokazuje da je kompanija spremna na daljnji organski i anorganski rast. Nakon uspješno provedenog restrukturiranja i dokapitalizacije, akvizicije Žita, započete druge faze internacionalizacije te uz vrlo nisku razinu zaduženosti, stvoreni su potrebni preduvjeti da nastavimo sa započetom konsolidacijom u segmentu prehrambene industrije i distribucije na području Adria regije, ali i šire.” - istaknuo je predsjednik Uprave Podravke Zvonimir Mršić prilikom objave rezultata poslovanja za prvo tromjesečje.

Grupa Podravka u prvom je tromjesečju ostvarila značajan rast

- prihodi od prodaje ostvarili su rast od 31,3 %
- oko 70 % prihoda ostvareno je na inozemnim tržištima
- bruto dobit porasla je za 21,7 %
- ostvarena je neto dobit od 60,1 milijuna kuna.

Strateško poslovno područje Prehrana ostvarilo je u prvome tromjesečju prihode od prodaje u iznosu od 846,7 milijuna kuna, te je ovime ostvaren rast od 38,3 % u odnosu na godinu ranije. Rast prihoda, ukoliko izuzmemo utjecaj Žita, potaknut je ponajprije rastom vlastitih brandova koji su ostvarili rast prihoda od 5,5 %, ponajviše rastom kategorije Kulinarstvo od 6,5 % te rastom prihoda kategorije Lino svijet od 6,8 % i kategorije Mesni program od 18,3 %.

Prihodi od prodaje asortimana Grupe Žito u prvom tromjesečju ove godine iznose 211 milijuna kuna i porasli su 3,2 % u odnosu na usporedno razdoblje. Najveći doprinos rastu prihoda Grupe Žito dolazi od kategorije Pekarstvo i mlinarstvo, koja je ostvarila 5,4 % više prihoda od prodaje, ponajprije uslijed aktivnosti provedenih u potkategoriji Kruh te uslijed rasta prodaje kategorije Pekarstva na tržištima EU-a.

Prihodi od prodaje drugog strateškog poslovnog područja Farmaceutika iznosili su 182,7 milijuna kuna, što čini rast od 6,4 % u odnosu na usporedno razdoblje godinu ranije. Na navedeni rast prodaje najviše su utjecali vlastiti brandovi koji su ostvarili rast od 10,3 %, ponajviše uslijed širenja poslovne suradnje na tržištu Rusije.

Kada je pak riječ o tržištima odnosno regijama Grupe Podravka, treba spomenuti kako su gotovo sve regije ostvarile rast prihoda od prodaje u odnosu na prvo tromjesečje 2015. godine nastavljajući tako s trendom rasta kao rezultat strateškog usmjerenja poduzeća na internacionalizaciju poslovanja. Najveći rast prihoda, bez utjecaja Žita, ostvaren je u regiji Rusije, ZND-a i Baltika gdje su ostvareni gotovo 2,5 puta viši prihodi u odnosu na usporedno razdoblje, u čemu podjednaki doprinosi ima i prehrana i farmaceutika.

Grupa Podravka u prvom tromjesečju ove godine zabilježila je i rast neto dobiti koja iznosi 60,1 milijun kuna u odnosu na 59,8 milijuna kuna godinu ranije. Vrijedi spomenuti kako je na prošlogodišnju usporednu dobit vrlo velik jednokratni utjecaj od 24,8 milijuna kuna imala konsolidacija Mirne te iskorištenje porezne olakšice zbog čega je efektivna porezna stopa iznosila 2,1 %, dok je u prvom tromjesečju ove godine iznosila 22,1 %.

Prvo tromjesečje obilježilo je, između ostaloga, i donošenje Plana projekata vezanih uz integraciju Grupe Žito u Grupu Podravka. Procjena poduzeća je da će u 2017. i 2018. godini utjecaj sinergija i integracije na razinu EBITDA iznositi pozitivnih 18,9 i 18,8 milijuna kuna, dok će se puni efekt vidjeti u 2019. godini kada bi utjecaj na razinu EBITDA trebao iznositi pozitivnih 36,8 milijuna kuna.

KONČAR

Priča o Končaru

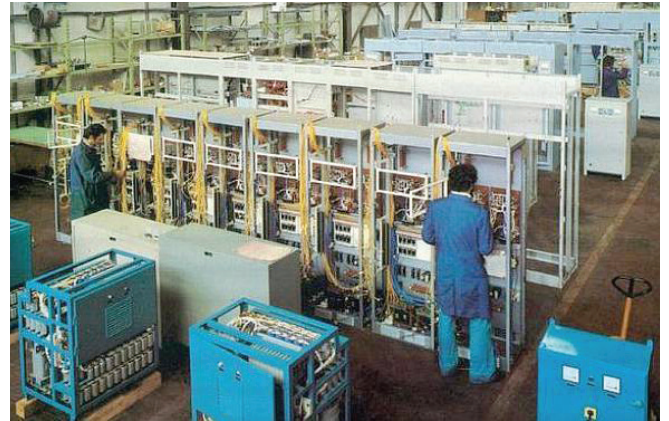
Premda je grupacija Končar Elektroindustrija doista jedan od rijetkih primjera hrvatske industrije koja nije posve uništena, ipak je uočljivo kako je od osamostaljenja Hrvatske asortiman proizvoda i usluga koje nudi sveden gotovo isključivo na energetiku, a broj radnika smanjen je na šestinu u odnosu na stanje 1990. godine, kada ih je bilo oko 20 000 u Hrvatskoj i još oko 4000 u Makedoniji i Srbiji.

O tome svjedoči struktura Končara, koji se sastoji od 18 poduzeća, među kojima najviše prihoda donose "Inženjering za energetiku i transport", "Generatori i motori" i "Distributivni i specijalni transformatori". Od približno tri milijarde kuna prihoda u 2014. godini, navedena tri poduzeća ostvarila su zajedno više od polovica tog iznosa: "Inženjering za energetiku i transport" približno 622 milijuna kuna, "Generatori i motori" oko 316 milijuna kuna, a "Distributivni i specijalni transformatori" ostvarili su čak 736,5 milijuna kuna prihoda.

No neke proizvodnje posljednjih su godina potpuno izbačene iz Končara, poput ugostiteljske opreme i kućanskih aparata, a da nije ugovora s Hrvatskim željeznicama iz 2014. godine o proizvodnji 44 niskopodna vlaka, pitanje je bi li Končar u svojem proizvodnom programu imao i takve strojeve.

Iz nove Vlade, koja je preuzela upravljanje Hrvatskom početkom 2016. godine odmah je u medije puštena informacija kako će se ići u prodaju državnih 25 posto dionica Končara, čime bi se uprihodilo nekih 400 – 500 milijuna kuna. Taj potez poprilično je upitan, jer grupa Končar posljednjih šest godina redovito ostvaruje između 160 i 210 milijuna kuna čiste dobiti nakon oporezivanja, pa je država od 2009. do 2014. godine na temelju svojih 25 % vlasništva zaradila oko 275 milijuna kuna. Dakle, tih 400 – 500 milijuna kuna država iz Končara može izvući i preko dividende u desetak godina, čak i ako Končar ne bude rastao, a ostaje joj na taj način udjel u profitabilnoj tvrtci, utjecaj i pravo na imovinu.

Tu je i pitanje razvoja. Naime, Končar, osim što je svojim generatorima opremio stotine hidroelektrana diljem svijeta, imao je i značajnih inovacija, bio je tehnološki predvodnik hrvatskog društva. Primjerice, koncem 1978. godine na zahtjev klizačkog saveza za natjecanje Zlatna pirueta u Zagrebu u Končar INEM-u prvi u svijetu proizveli su semafor za očitavanje sportskih rezultata, a 1982. godine prvi su u bivšoj Jugoslaviji proizveli videoterminal i upravljački sustav *Infograf 3-2-1*, koji je tada išao ukorak sa

(FOTO: croatianhistory.net)

sličnim sustavima proizvedenim na Zapadu. Poznata tiristorska lokomotiva 442, koja je bivšu Jugoslaviju uvrstila među svega pet zemalja koje imaju takav vlastiti visokotehnološki proizvod, djelo je inženjera Končara.

Končar je 1994. godine utemeljio *Tehnološki park u Zagrebu*, čija je svrha bila pružanje stručne, pravne, financijske i marketinške pomoći malim poduzetnicima kako bi se uključili u tržišno natjecanje na velikom tržištu. Mala i mikropoduzeća iz Tehnološkog

parka bila su u mješovitom vlasništvu Končara i privatnih poduzetnika, park je vodio **Marijan Ožanić**. Podupiralo se poduzetnike s inovativnim tehnološkim idejama na području elektronike, energetike, strojarstva, računalne i softverske tehnologije. U Tehnološkom parku skrasi se i dosta visokoobrazovanih stručnjaka iz propalih tvornica, a 1997. otkupio ga je Grad Zagreb kada je u okviru parka djelovalo 18 malih i mikro poduzeća. Tehnološki park djeluje i danas pod nazivom *Razvojna agencija – TPZ*. U TPZ-u se svake godine kreiralo, proizvelo i plasiralo na tržište 25 – 40 novih proizvoda. U 20

godina registrirali su poduzetnici iz Parka 13 patenata i dobili za svoje inovativne proizvode preko 150 nagrada na izložbama inovacija po cijelom svijetu. Najbolje od svega je što su visokotehnološki proizvodi tih mikropoduzeća izvezeni u 50 zemalja svijeta.

Preteča Končara bilo je poduzeće *Elektra*, nastalo u siječnju 1921. godine kao zastupništvo njemačkog proizvođača Siemens. Već u srpnju Siemens ulazi u tvrtku sa svojim kapitalom, preimenuje Elektru u "Jugoslavensko Siemens dioničko društvo" i izgrađuje radionicu u kojoj su se popravljali Siemensovi uređaji. Radionica je izgrađena na 6000 četvornih metara kupljenih na Trešnjevci, u današnjem Voltinom naselju, gdje je još i danas smješteno sjedište Končara. Proizvodnja dijelova elektromotora započela

(FOTO: Lupiga.Com)

Tiristorske električne lokomotive od 4400 kilovata, brzine do 160 km/h
(FOTO: croatianhistory.net)

je 1939. godine, a od 1941. godine tvrtka nosi naziv "Hrvatsko Siemens električno dioničko društvo". Poduzeće Končar stvorila je poslijeratna socijalistička vlast 31. prosinca 1946. godine, preuzimanjem i spajanjem privatnih poduzeća "Hrvatsko Siemens električno d. d." i "NORIS veletrgovina elektrotehničkog materijala i strojeva" u Zagrebu.

Prvo vatreno krštenje Končar je imao već 1948. godine, kada je zbog blokade Sovjetskog Saveza i nemogućnosti uvoza trebalo napraviti generator za hidroelektranu "Mariborski otok". Pod vodstvom profesora Antona Dolenca, koji je bio direktor u Siemensu još od 1932. godine, uspješno je isporučen generator snage 24 megavata. Prvi izvozni posao ostvaren je 1957. godine, za pakistansku hidroelektranu Chichoci Mallian.

U ožujku 1961. godine osnovan je Končarov Elektrotehnički institut za znanstvenoistraživački rad na razvoju proizvoda, tehnoloških procesa i mjernih metoda s područja elektrotehnike. Iste godine Europsko vijeće za nuklearna istraživanja, poznato kao CERN institut, sa sjedištem u Švicarskoj, naručilo je od Končara dijelove za magnetske leće za protonski ciklotron, a 1963. godine i sofisticirane bakrene vodiče. CERN je bio vrlo zadovoljan Končarovim proizvodima, pa ih je naručio ponovno, a suradnja je u sljedećim godinama nastavljena i s drugim najboljim europskim nuklearnim institutima. Primjerice, u ožujku 1974. godine tvornica generatora izvezla je dva spektrometrijska magneta težine 110 t za francuski nuklearni institut u mjestu Gil-sur-Yvette. Do danas je u nuklearne institute u Švicarskoj, Engleskoj, Francuskoj, Njemačkoj i drugdje u Europi isporučeno preko 300 magneta za nuklearna istraživanja.

Šezdesetih godina 20. st. Končar je počeo prerastati u pravu mini-multinacionalnu korporaciju, pripojena su mu po dva poduzeća iz Makedonije i Vojvodine, pa *Svetlost* i *ETAS* iz Splita i *Svetlost* iz Rijeke te su podizane tvornice u Požegi, Zlataru, Ivanču, i na zagrebačkim Borongaju i Jankomiru.

Izvoz 1971. godine doseže 30 milijuna dolara, najviše u Italiju i Sovjetski Savez. Iste godine ugovorena je izgradnja generatora za hidroelektranu Kariba North u Zambiji, u konkurenciji proizvođača iz Japana i Zapadne Europe, a te 1971. godine dogovorena je i isporuka generatora za njemački AEG. Već 1973. u Končaru je zaposleno preko 13.000 ljudi, a izvoz iznosi 23 milijuna dolara.

Od 1970. godine u Končaru se proizvode diodne električne lokomotive po licenci švedskog koncerna ASEA maksimalne snage 3700 kilovata. Već sredinom sedamdesetih u Končaru se pojavila ideja o proizvodnji vlastite lokomotive. Nacrt nove tiristorske električne lokomotive od 4400 kilovata, brzine do 160 km/h, bio

je gotov 1980. godine. Prvi prototip proizveden je već naredne godine. U vrijeme kad je Končar proizveo prototip tiristorske lokomotive, takav stroj su u svijetu imali samo Švedska, Njemačka, Francuska i Sovjetski Savez.

No, iako je bila predviđena serijska proizvodnja 300 tiristorskih lokomotiva od 1983. godine, projekt je zbog nedostatka novca ostao čekati realizaciju. Nova tvornica za proizvodnju lokomotiva otvorena je tek u prosincu 1987. godine u zagrebačkom Jankomiru. Sljedeće, 1988. godine, u tvornici u Jankomiru, u izradi je bilo 35 tiristorskih lokomotiva. S obzirom na to da je bila riječ o najsuvremenijoj vrsti lokomotive, planiran je i izvoz, primjerice, u Argentinu i Kinu. Od izvoza nije bilo ništa, a i proizvodnja za domaće tržište zaustavljena je 1990. godine. Te 1990. izrađen je u Končaru nacrt vlaka na izmjenični elektromotorni pogon, koji bi dosegao brzinu od 200 km/h. Hrvatska varijanta Intercityja trebala je biti proizvedena do 1992. godine, ali rat je zaustavio razvoj tog projekta.

Ukoliko izuzmemo tramvaje, koje je od 2003. godine za zagrebački javni prijevoz Končar proizvodio u suradnji s Gredeljom, na prvi Končarov vlak čekalo se preko 20 godina. Naime, u svibnju 2011. godine predstavljen je prototip *niskopodnog elektromotornog vlaka* za regionalni promet, koji su od Končara naručile Hrvatske željeznice. U razvoju vlaka dugačkog 75 m, s 212 sjedećih i 220 stajaćih mjesta, maksimalne brzine od 160 km/h, sudjelovalo je 250 stručnjaka iz 11 Končarevih tvrtki. Cijenom od blizu pet milijuna eura konkurentan je sličnim vlakovima drugih europskih proizvođača, a unatoč 15 % jeftinijoj cijeni, kvaliteta i sigurnost vlaka su za stupanj viši od uobičajene u Europi, rekli su tada iz Končara.

Nakon uspješnog testiranja, HŽ Putnički prijevoz u siječnju 2014. godine s Končarom je potpisao ugovor vrijedan 200 milijuna eura o gradnji ukupno 44 nova vlaka, po 16 elektromotornih za gradsko-prigradski prijevoz i za regionalni prijevoz, te 12 dizel-električnih motornih vlakova. Prvih deset vlakova za regionalni prijevoz isporučeno je 2015. godine, a ostali bi trebali biti isporučeni tijekom 2016. i 2017. godine.

Nakon prvih demokratskih izbora 1990. godine SOUR – Složena organizacija udruženog rada – "Rade Končar" preoblikovana je u dioničko društvo, a u prosincu iste godine u holding, koji postoji i danas. Ali to tada nije spriječilo val stečajeva poduzeća iz grupacije, pa je do sredine 1991. godine samo u Zagrebu otpušteno 5430 radnika u Končarovim poduzećima, po čemu je Končar bio apsolutni rekorder, jer prva sljedeća po broju otpuštenih bila je tvornica Prvomajska, gdje je otpušteno oko 2000 radnika.

Grupa Končar koncem 1990. godine bila je zadužena s ukupno 350 milijardi ondašnjih dinara, a preračunato u dolare po ondašnjem službenom tečaju, dug je iznosio nevjerojatnih 30 milijardi dolara! Gotovo pola od tog iznosa dugovala su poduzeća "Električni aparati i uređaji", "Elektronika i informatika" i "Transformatori", koja su prva otpisana. Ukupno je u svim Končarovim poduzećima u Hrvatskoj tada bilo zaposleno oko 20 000 radnika. Sljedećih godina broj poduzeća i radnika u sastavu Končara stalno je opadao, već koncem 1992. godine ostalo je u Končarovih pedesetak poduzeća oko 8700 ljudi, da bi na koncu brojka spala na sadašnjih 3700 zaposlenih.

Končar je bio pionir u području obnovljivih izvora, još 1988. godine pokrenuli su proizvodnju solarnih panela, iste godine Končar je u pulskom brodogradilištu Uljanik postavio prvi svoj prototip vjetroagregata, a 2008. godine započeo je i posao izgradnje svoje prve vjetroelektrane.

Izvor: Miroslav Pavičević, *Lupiga.Com**

* Ovaj tekst nastao je u okviru projekta "Potpuna propast hrvatske industrije: proizvodili lokomotive, sad uvozimo i igle!" koji je podržalo Ministarstvo kulture temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u neprofitnim medijima.

Industrija nastavlja bujati – u ožujku porasla za 6,9 posto

Državni zavod za statistiku (DZS) objavio je da je industrijska proizvodnja, prema kalendarski prilagođenim podacima, u ožujku porasla za 5 posto u odnosu na prethodni mjesec.

Industrijska je proizvodnja u Hrvatskoj u ožujku porasla za 6,9 % na godišnjoj razini, što je brži rast nego mjesec dana prije i znatno veći nego što se očekivalo.

Državni zavod za statistiku (DZS) objavio je da je industrijska proizvodnja, prema kalendarski prilagođenim podacima, u ožujku porasla za 5 % u odnosu na prethodni mjesec, dok je u odnosu na ožujak prošle godine porasla za 6,9 %. To je brži rast nego mjesec dana prije, kada je proizvodnja porasla 4,4 %, a to je i veći rast nego što se očekivalo.

Četiri makroekonomista, koji su sudjelovali u anketi Hine, procjenjivali su u prosjeku da je u ožujku industrijska proizvodnja porasla za 2,8 % na godišnjoj razini. Njihove procjene rasta kretale su se u rasponu od 2,5 do 3 %. Rastom u ožujku nastavljen je uspon industrije već 14. mjesec zaredom na godišnjoj razini, što nije zabilježeno još od 2007., dvije godine prije šestogodišnje recesije.

U ožujku je najviše, za 13,2 % na godišnjoj razini, skočila proizvodnja kapitalnih proizvoda. S rastom od 5,8 % slijedi proizvodnja energije, dok je proizvodnja intermedijarnih proizvoda ojačala 5,7 %.

Proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju porasla je, pak, 4 % na godišnjoj razini, a proizvodnja trajnih proizvoda za široku potrošnju 0,9 %. U prva tri mjeseca ove godine industrijska je proizvodnja porasla 6,8 % u odnosu na isto lanjsko razdoblje.

Tako je nastavljen trend rasta proizvodnje, koji je ušao u treću godinu. Lani je, naime, industrijska proizvodnja porasla 2,6 %, dok je godinu dana prije zabilježila rast od 1,3 %.

Izvor: www.poslovnih.hr

Industrija 4.0 – prilika za Europu

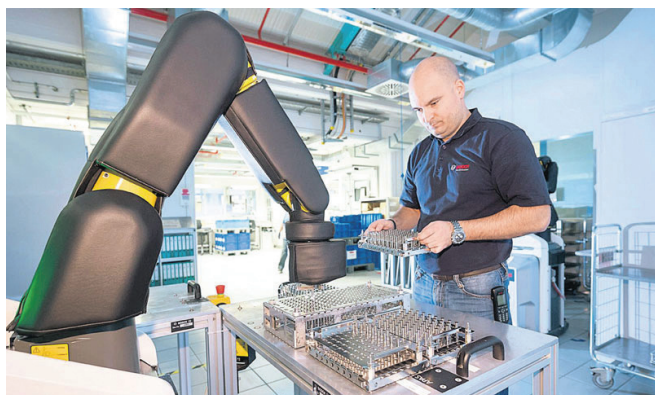
U "Industrie 4.0" samo će pristup bez sukobljenih standarda različitih tvrtki razviti puni potencijal.

Povezana industrija postaje međunarodna stvarnost, ali i velika prilika za gospodarski napredak EU-a u odnosu na ostatak svijeta. Nakon dominacije američkih internetskih tvrtki u sferi razvoja internetskih aplikacija, povezanost industrije, internet stvari (IoT) velika je prilika za napredak europskih tvrtki koje su zadržale proizvodni štih. Naravno, predvodnik ovog napretka je Njemačka kroz svoju strategiju "Industrie 4.0". Glavna je to poruka odašlana pred više od 800 sudionika na prošlotjednoj Boschevoj konferenciji "ConnectedWorld 2016" u Berlinu.

Nadnacionalno pitanje

Drugog dana konferencije prikazan je i novi Boschev projekt na kojem tvrtka surađuje s partnerima za prvo povezivanje tehničkih normi njemačke platforme "Industrie 4.0" i organizacije "Industrial Internet Consortium" (IIC). Kombinacija ta dva pristupa omogućuje razmjenu podataka između središnjica povezane industrije. "Industrie 4.0 više je međunarodno nego nacionalno pitanje. Samo će zaista globalni pristup, bez sukobljenih standarda različitih tvrtki ili različitih državnih propisa omogućiti razvoj punog potencijala", rekao je Werner Struth, član Boscheva upravnog odbora.

Do danas je nedostatak zajedničkog jezika stvarao probleme za međunarodnu koordinaciju proizvodnje, logistike te gospodarenja zgradama i energijom. "Kako napredujemo prema povezanoj industriji tako se spajaju i dva svijeta. To je velik napredak. Kom-

binacija ta dva standarda utire put za brojne nove međunarodne poslovne prilike za rješenja Industrie 4.0 i za Bosch i za druge međunarodne tvrtke", izjavio je Struth.

I dan ranije Bosch je pokazao snagu Njemačke industrije te objavio pokretanje svojeg vlastitog clouda koji će dugoročno upravo i biti u funkciji povezivanja industrija te razvoja europskog gospodarstva.

Infrastruktura je spremna

"Poslovni modeli moraju imati mogućnost brzog rasta kada je on potreban. Boschev oblak za internet stvari znači da Bosch sada ima odgovarajuću infrastrukturu. Ovo vidimo kao velik korak naprijed za Bosch". Tijekom govora Denner je naglasio i da se digitalna transformacija ne smije doživjeti kao prijetnja. "Digitalna transformacija i sve veća povezanost velike su prilike za nas." Točnije, one nude tvrtkama sa snažnom industrijskim osnovom i izvrsnim hardverskim znanjem mogućnost ne samo za razvoj svojih tradicionalnih poslovanja nego i ulazak na posve nova područja.

Izvor: www.poslovnih.hr